

Автор

Соломко Оксана Антонівна,

вчитель початкових класів

КЗ «Кухченська ЗОШ І-ІІІ ступенів» Локницької сільської ради

Зарічненського району Рівненської області.

Мета. Розширити та поглибити знання учнів про гриби, ознайомитися з видами грибів, навчити відрізняти їстівні та отруйні гриби, розвивати творчі здібності, пам'ять, формувати комунікативну компетентність; виховувати дбайливе ставлення до природи, сприяти збереженню здоров'я.

Природознавство 3 клас

Тема. Гриби їстівні та отруйні.

Мета. Розширити та поглибити знання учнів про гриби, ознайомитися з видами грибів, навчити відрізняти їстівні та отруйні гриби, розвивати творчі здібності, пам'ять, формувати комунікативну компетентність; виховувати дбайливе ставлення до природи, сприяти збереженню здоров'я.

Обладнання. Демонстраційний матеріал – капелюшки грибів для інсценізації, мультфільм «Мудрі казки тітоньки Сови. Про гриби.», ілюстрації їстівних і отруйних грибів, кошики.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Доброго ранку, ліси і поля!

Доброго ранку, планета Земля!

Щастя, здоров'я всім людям бажаємо.

З радістю на урок поспішаємо.

II Актуалізація опорних знань

1. Бесіда

- Які ознаки живої природи мають гриби?
- З яких частин складається шапинковий гриб?
- Як гриби пов'язані з деревами?
- Яке значення мають гриби для лісу?

2. Дидактична гра «Так чи ні?»

Гриби – живі організми.

Грибниця міститься в шапинці.

Гриби розмножуються спорами

Мухомор, бліда поганка – отруйні гриби.

Гриби живляться рослинами і тваринами.

III. Мотивація навчальної діяльності

Загадка

Дім зі всіх сторін відкритий
Він різьбленим дахом критий,
Ти заходь в зелений дім –
Чудеса побачиш в нім.

(Ліс)

Вправа «Незакінчені речення»

Ліс – природне ... (багатство)

Ліс – домівка ... (для тварин)

Ліс – комора ... (ягід і грибів)

Ліс очищає ... (повітря)

Довідка: повітря, багатство, для тварин, ягід і грибів.

IV Повідомлення теми і мети уроку

- Зараз ми побуваємо з вами в особливому царстві живої природи. Познайомимось із його чудовими мешканцями. Як же звати їх?

Загадка

В теплий дощик народився,
Парасолькою наквився.
Може б, з лісу пострибав,
Якби другу ногу мав.

(Гриб)

- Отже, сьогодні на уроці ви дізнаєтеся більше про значення грибів у житті людей і природи та навчитесь відрізняти їстівні гриби від отруйних.

V. Сприйняття та усвідомлення нового матеріалу

1. Розповідь вчителя

Гриби перетворюють відмерлі рештки рослин і тварин на поживні речовини, сприяють родючості ґрунту. Тому їх ще називають санітарами лісу. Гриби є кормом для тварин: білок, лосів, диких кабанів, а також – продукт харчування людей. Гриби – це окраса наших лісів. Їх потрібно берегти у природі. Коли йдеш в ліс по гриби, слід пам'ятати: зрізати гриби тільки ножем, щоб не пошкодити грибницю; не збирати грибів, яких не знаєш.

- Не всі гриби можна їсти. Є гриби, що містять речовини, які при споживанні визивають отруєння людини і навіть смерть. Тому треба навчитися розрізняти гриби.

2. Робота з підручником

- Пригадайте, які отруйні гриби ви знаєте. Як правильно збирати гриби?

- Шапинкові гриби діляться на їстівні та отруйні. Їстівні гриби при споживанні не шкодять людському організму, тому їх так назвали. Вам не раз доводилося бачити шапинкові гриби.

- Розгляньте малюнок 98. Прочитайте ознаки їстівних грибів.

- Назвіть, які ви знаєте їстівні гриби? (Опеньки, боровик, маслюки, лисички, сиріжки, підберезник, шампіньйони, печериці).

- Розгляньте малюнок 99. Прочитайте і запам'ятайте ознаки отруйних грибів.

- Назвіть, які ви знаєте отруйні гриби? (Мухомор, бліда поганка, опеньки несправжні).

- Роздивіться цей гриб. Де ви його зустрічали? (На деревах) Це – трутовик, має форму копитоподібного наросту на дереві. Це – гриб-паразит. Його спори переносяться вітром і попадають у заглибини стовбурів. Там розростаються, всмоктуючи живильні соки дерева. Це спричиняє до загибелі дерева.

- Гриби – це живі організми, які здатні всмоктувати в великій кількості важкі метали, отрутохімікати, вихлопні гази автомашин. Якщо людина чи тварина вживатиме їх, то може отруїтися і захворіти. Не збирайте гриби поблизу садів і полів, які обробляються отрутохімікатами та поблизу шосейних доріг.

3. Перегляд мультфільму

Учням пропонується переглянути мультфільм «Мудрі казки тітоньки Сови. Про гриби.»

Фізкультхвилинка

Сонце встало зранку,
Привітало нас на ганку.
Нумо кошики беріть!
Та у ліс мерщій ідіть.
Рясний дощик скрізь полив.
Після себе гриб лишив.
Гей, мешканці лісові,
Покажіть свої брилі.
Повні кошики зберем
І додому понесем.
Будем смачно ласувати,
Матінці-природі дякувати.

4. Розповідь вчителя

Ознаки їстівних грибів

- Білий гриб – це найцінніший серед інших видів. Шапка у гриба частіше темно-бурого відтінку. Ніжка гриба світло-бура, товста.

- Маслюк має випуклу з бугорком шапку, світлого або темно-бурого кольору з червонуватим чи фіолетовим відтінком. Ніжка жовтуватого або зеленувато-жовтого кольору. Поверхня цього гриба слизька і масляниста, ніби змащена маслом чи жиром. З цією ознакою пов'язана назва цього гриба. У народі цей гриб називають бабкою.

- Лисички мають плодове тіло жовтого забарвлення. Шапка вдавнена всередину з хвилястими краями. Ніжка ніби переходить у шапку гриба.

- Опеньки найпоширеніші гриби нашої місцевості. Ростуть у серпні – жовтні в лісах (на пнях і біля стовбурів дерев) групами. Шапка гриба плоско-випукла з бугорком посередині. Колір її сіро-жовтуватий або коричневий. Ніжка його довга, внизу потовщена, з білуватим кільцем.

Ознаки отруйних грибів.

- Мухомор має спочатку кулясту шапку, потім майже плоску, яскраво-червоного, оранжевого або жовтого кольору, з білими бородавками. Ніжка довга білого або жовтуватого кольору з кільцем посередині.

- Бліда поганка дуже отруйна для людей. Шапка плоско-випукла, оливкового або білуватого кольору. Ніжка тонка, довга, білого відтінку з бахромою.

- Опеньки несправжні ростуть гніздами на гнилій деревині (на пнях і біля них). Шапка плоска, жовто-бурого кольору. Ніжка тоненька, порожниста.

VI . Осмислення, узагальнення та систематизація знань

1.Робота в друкованому зошиті

Учні виконують завдання робочого зошита за відповідною темою.

2.Загадки

- Перевіримо, як ви зможете розрізнити гриби.

Маленький, чепурненький,

Крізь землю пройшов,

Червону шапочку зайшов.

(Підосичник)

Він смачний, про це всі знають,

Між грибами помічають.

Верх засмаглий, загорілий.

Ніжка дуже біла.

(Білий гриб)

Шапка гостренька

Ніжка тоненька
Комірець має
На пнях виростає.
(Опеньок)

Людей і мух я трую,
а лосів лікую.
(Мухомор)

В зеленому гаю
Під березою стою
Через те і маю я
Теж березове ім'я.
(Підберезник)

У лісі сімейка
Зібралась маленька
Стоять під пеньочком
З матусею дочки,
А там біля татка –
тоненькі хлоп'ятка.
(Опеньки)

Що за сестриці
Ростуть у травиці
Руді на колір,
Ім'я, як у лисиці?
(Лисички)

3. Дидактична гра « Знайди гриб. »

Робота в групах

У нашому класі з'явилася невеличка галявина грибів. Пропоную вам взяти свої корзинки і піти по гриби. Згадаємо, як правильно збирати гриби? (Не руйнувати грибницю, не збирати грибів, яких не знаєш, не ходити самому в ліс). Кожна з груп, назбиравши грибів, повертається на свої місця. Групи показують і називають, які гриби зібрали. Перевіряють чи не має серед них отруйних. Група-переможець отримує грамоту найкращого грибника нашого лісу.

3. Інсценізація казки «Пригода у лісі»

Ведучий 1

А придивись, будь ласка,
У лісі всюди казка.
Вона блукає лісом.
Прислухайся, будь ласка,
У лісі всюди казка.

Ведучий 2

- В одному великому дубовому лісі жили гриби. Жили собі так гриби, не журились, і дні минали за розвагами та сміхом. Було б у них усе добре та одного сонячного ранку виріс між ними мухомор. Це був справжній красень: стрункий, вродливий, з червоним у білі цяточки капелюшком та білим гаптованим комірцем. Він дуже пишався цим і почав вихвалитися.

Мухомор

Я – мухомор, я – людомор,
Червоний, наче помідор,
Кашкет цяцькований, розлогий,
А сам – стрункий і довгоногий.
Серед урочища грибного
Не знайдеш красеня такого.

Ведучий 1

- З часом Мухомор почав насміхатися над іншими грибами. Особливо кепкував з білого гриба, котрий ріс напроти. Той був маленький на зріст і дуже товстенький.

Мухомор

Білий гриб-боровик,
Він до свого бору звик.
Грибника товстун злякався,
В глицю швидко заховався.
Ні очей, ні вушок –
Сам лиш капелюшок!

Ведучий 2

- Аж ось прийшов у ліс маленький хлопчик грибів назбирати. Почув якісь дивні голоси.

Хлопчик

Сидять гриби навпочіпки,
Про щось собі шепочуться.
Мабуть, таємно радяться,
Від мене як сховатися.
Зібрались тут піддубники –
Кремезні дуболюбники –

З тонкими, невеличкими,
Жовтенькими лисичками.
Скрадалися обніжками
Вовняки з сиріжками,
Грузди – хрусткі, округлисті,
Товсті і капелюшисті.
Маслюк із маслючатами.
Тут кожен не мовчатиме...
Гей, лісові красені,
Я бачу вас з-за ясена.
Ви радьтеся – не радьтеся –
Від мене не сховатися.
До вас я сам скрадаюся –
Із вами в жмурки граюся.
Ведучий 1
- Підійшов хлопчик до білого гриба і питає:
Хлопчик
- Чого ти заховався під листя?
Білий гриб
Я гриб – боровик
Маскуватися звик.
Мушиш ліс обійти,
Щоб мене знайти.
Познайомся із моїми друзями.
Опеньки
Ми опеньки.
Ніжки тоненькі,
Ший мов цівки.
Круглі голівки.
А як більші виростаєм –
Парасольки розкриваєм.
Лисички
Ми, лисички, жовті личка,
Ростом зовсім невеличкі.
Не червиві, дуже чисті,
Не ховаємося в листі.
Хто на слід наш натрапляє,
Повен кошик назбирає.
Печериця

По-нашому я печериця,
А по-французьки – шампіньйон,
Хоч куцонога, блідолиця,
Але витримує фасон.

Сироїжка

Я – сироїжка, біла ніжка,
У різний колір чепурюсь.
Така тендітна, така я ніжна,
У руки візьмеш – і кришусь.
Хоча кришусь, хоча тендітна,
А кажуть, дуже апетитна.

Ведучий 2

- Назбирав хлопчик повний кошик грибів. А от тільки від Мухомора-хвалька відвернувся, хоча такого красеня видно було ще здалека.

Ведучий 1

- Став повертатися хлопчик додому. Аж тут почув, що хтось плаче.

Хлопчик

- А, це ти, красунчику?
Мухомор. (Образливо)
Я – Мухомор, я з давніх пір
У лісі проживаю.
У кошик не прошусь до вас,
Хоч всіх я зустрічаю,
Яскравим вогником щораз
З трави я виглядаю.
Та люди з давніх пір завжди
Мене постійно лають:
«Гей, Мухомор, поганка ти!»
І капелюх збивають!

Хлопчик

Даремно, друже ти, повір,
На себе нарікаєш.
Про свою користь ти, мабуть,
Нічого і не знаєш?
Прошу, тебе, запам'ятай,
Чого ворогувати?
Ростеш і ти не просто тут,
Ти – ліки всім звірятам.
Червоний колір твій – то людям небезпека!

А от для лосів і сорок – справжнісінька аптека!

Ведучий 2

- Зрозумів Мухомор, що негарно він вчинив із своїми родичами: не слід було хизуватися з інших . А ще зрозумів, що приносити користь іншим набагато приємніше. З того часу у грибному царстві панує тиша і злагода.

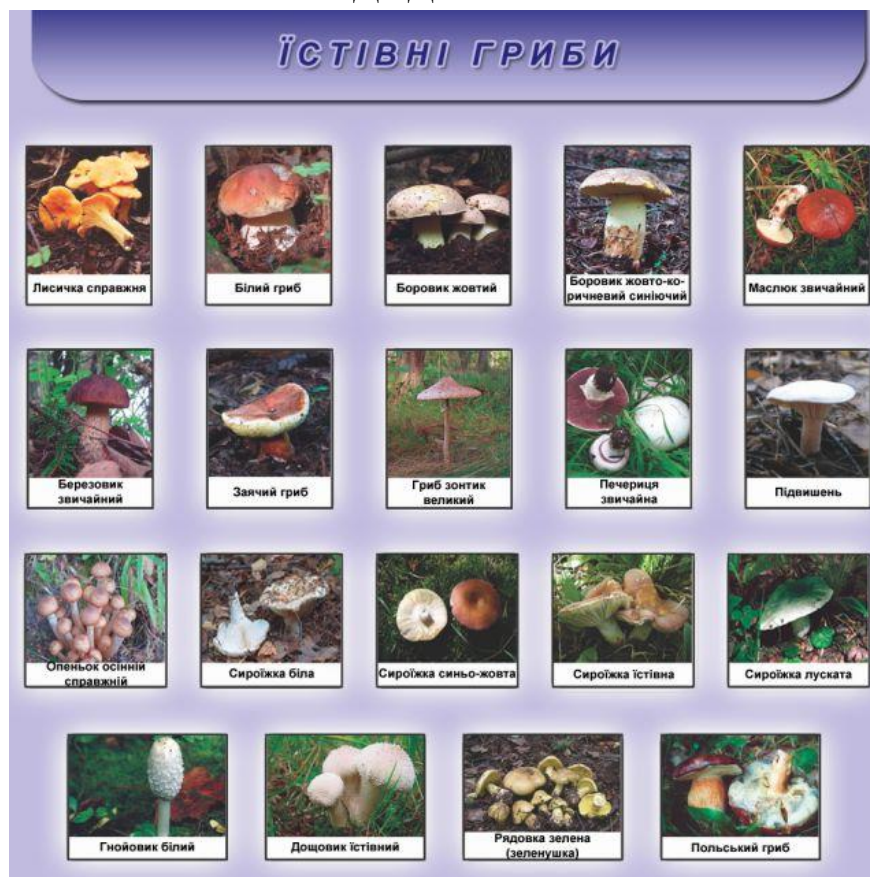
VII. Підсумок уроку

- Про яке царство живої природи ви дізналися?
- Які є види грибів?
- Наведіть приклади їстівних і отруйних грибів.
- Яке значення у природі та житті людини мають гриби?
- Який вид роботи вам найбільше сподобався?

VIII. Домашнє завдання

Скласти пам'ятку для грибників.

ДОДАТКИ

ОТРУЙНІ ГРИБИ

Мухомор пантерний

Бліда поганка

Вовнянка патуїяра

Несправжній опецьок
сірністо-жовтий

Рядовка
сірністо-жовта

Рядовка отруйна

Павутинник
помаранчево-червоний

Мухомор білий

Жовчний гриб
(гірчак)

Свинуха тонка

Вовнянка розірвана

Павутинник
прекрасний